

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Cosmvs Tvrrianvs Societati Iesv Goam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

sultò missus in hanc urbem à Domino videretur. vnde ille paulo post discedès, vt promòtori Comorini Christianos inuiseret, curà mihi reliquit, pueris domi quos alimus, priuatim quotidie; plebi autem in templo singulis dominicis diebus Christianæ rudimenta doctrinæ & diui Matthæi Euangelium exponendi. Intulit etiam sermonem de terra Iaponia, (cuius naturam & incolarum genus è libello quem separatim mittimus cognoscetis) & simul significauit esse sibi in animo, cum è Comorino redierit, in eam insulam proficisci, & me secum ducere. quod ego singularis beneficii loco à Domino accipio; & paratus, quocumque ille voluerit, sequi; id vnum laboro, ne in patrem totius consolationis Deum pro immensa eius in me benignitate ingratus reperiar. itaque Patres & Fratres in Christo mei, in gratiis agèdis, quæso, mihi succurrite, tum quòd me in hanc Societatem ascuerit, tum etiam quòd mihi Iaponicâ prouinciam destinauerit. Habemus in hoc Collegio adolescentem nomine Paulum, cui à sancta fide cognomen est inditum, natione Iaponium, multis ornamentis ingenii memorixque, sed præcipuè DEI vera notitia præditum. Sextus agitur mensis, ex quo Christianus est factus. bis duntaxat expositum à me sibi diui Matthæi Euangelium summa felicitate à primo capite ad extremum vsq; memoriter hausit. Nostra in Iaponè profectio in proximū Aprilem mensem paratur. Eam confidimus valde vtilem rei Christianæ futuram: eoque magis, quòd vetus opinio quasi quoddam oraculum percubuisse apud Iaponios dicitur, nouam se legè, multo quàm qua hodie vtuntur sanctiorem ac meliorem, aliquando accepturos. Sacrificiis vestris & preceationibus nos admodum commendamus in Domino. Goa, 8. Kal. Aprilis, 1549.

*Paulus à
sancta fi-
de.*

*Vetus opi-
nio Iapo-
norum.*

COSMVS TURRIANVS SOCIE-
TATI IESV GOAM.

QUOD vestro mihi subsidio vehementer est opus, vel ipsa me cogit necessitas, Patres Fratresq; mihi carissimi, vt vos de statu rerum Iaponicarum faciam certiores. Ac de tota quidem nostri itineris ratione, nec non de ipsius conditione prouinciæ, quantum initio per huiuslinguæ morum que notitiam licuit, quo anno ad hanc

hanc terram appulimus, Xauerius admodum fusè perscripsit. ex eo tempore Cangoximæ, quò primùm è nauì descēdimus, annum ferme cum aliquot eius loci neophytis cōmorati, ad urbem Firandum (quoniam Meaci per bellicos tumultus commerari non licuit) inde contendimus. Hic regulum Xauerius adire constituit, qui tum erat Amanguti: quæ vrbs in primis huius regionis ampla, centum leucas ultra Firandum est posita. ad eum habebamus à Goæ Præfecto & Episcopo litteras: & à Præfecto Malacæ, munera, manuchordiū & horologium: quibus in nauem impositis, cum Ioanne Ferdinando duobusque Iaponiis Amangutiū est profectus. eo munere delectatus admodum regulus, quòd huiusmodi res, tametsi exigui pretii, tamen ante id tempus nunquam in ea prouincia visæ, tum primùm proferebantur: publica statim per vicos edicta proposuit: placere sibi, non solum in ea ciuitate, verùm etiam in omnibus suæ ditionis oppidis legem Dei declarari palàm: eamq; cui-libet liberum esse sectari: eius legis præcones atque interpretes nulla ratione à quopiam lædi vel impediri. præterea gratificandi causa Xauerio eiusque comitibus monasterium, quo diuersarentur, attribuit. quò simul ac recepere sese, ingens ad eos repētè omnium ordinum concursus est factus: partim veritatis, partim rerum nouarum, partim etiam detrahendi studio. quo in extremo genere Bonzii maxime sunt. qui tametsi principio lætari nostro aduentu videbantur, tamen vehementer à nobis abhorreere cæperunt, ex quo Christiana lege prohiberi nefaria flagitia, quibus sunt turpissimè dediti, cognouerunt. Iaponiorū autè aptissima sunt ad capiendam ac retinendam IESU CHRISTI religionem ingenia, valent iudicio, rationem ducem libenter sequuntur, de salute animarum & Dei cultu sunt valde solliciti, & in communi consuetudine faciles. maximè verò se obseruant inuicè & honorant: sic prorsus, vt in aliqua regia instituti esse videantur. Maledictis absentes minimè carpūt, aleatores æquè ac fures capitali supplicio persequuntur. oblectationis causa vel armis (quibus admodum vtuntur bene) vel pangendis carminibus exercentur. atq; hæc optimatum studia sunt. Idololatriæ apud eos multa sunt genera. namq; alii simulacrum adorant, nomine Xacam. de quo illa præcipuè perhibetur: octies millies natū antequā à femina pareretur, atque eo tempore priusquam cōciperetur

*Firandum
vrbs.
Amangutiū
vrbs.*

*Firandē
suis regulā
edicta.*

*Iaponio-
rū laudes*

*Multa ge-
nera ido-
lolaria
& super-
stitionis.*

à matre, sanctimonie causa, ligna, aquam, & alia necessaria, hominibus ministrasse. alii simulacrum quod Amidam appellant; alii verò Solem venerantur ac Lunam: atq; omnino versantur in multis ac magnis erroribus: vt litterarū præsidio instructos ad hæc mendacia confutanda oporteat esse, qui è nostris in hanc prouinciam venerint. Harū præcipuè Bonzii superstitionum Antistites, cum autoritatum pecunie sibi conciliandæ causa, errore animos multitudinis imbuunt. Chirographa quædam habent venalia, quorum aliquod, è vita migrans, quicumque secum attulerit: huic nullum à dæmonibus fore periculum pollicentur, & quamquam huiusmodi chirographa carè admodum veniunt, tamen à plerisque ante mortem emuntur. Monent etiam populum, vt ipsorum exemplo ab omnium animalium esu (nisi quæ carent sanguine) abstineant. Et sanè Bōzii neque carne palam neque pisce vescuntur: regis videlicet metu, qui si id resciret, multatos pelleret monasterio: sed tamen clanculum comedunt. Iaponiorum elatiora sunt ingenia. armis maximè fidunt. ætatis annum 14 cum primum attigerunt, machæra præcinguntur: pugionem verò nunquam deponunt. arcu & sagittis peritissimè vtuntur: & reliquas nationes omnes, præ fortitudine sua, contemnunt. genus omne furti, capitali pœna pariter puniunt: aiunt enim, qui se à paruis non abstinuerit, eundem in magnis, oblata occasione, æquè facillè peccaturum. Heris in famulos, quilibet leui de causa vitæ necisque ius est: itaque serui eis diligentissimè ad nutum obediunt: capitèque demisso, manibus humi positis, dicta dominorum excipiunt. Sunt autem Iaponii dociles aded, facilèsque natura, adeoque ratione ducuntur: vt cum sæpenumero valde irati ad nos veniant: simulac demonstratum est iis animorum certum esse principium, interitum verò nullum: nec salutem prorsus ab vlllo nisi ab vno rerum opifice sperandam: repenti idolorum oblitæ, quæ toto vitæ suæ tempore coluerunt, eadem hora velle se dicant fieri Christianos. neque verò per instantiam ab lege semel accepta desciscunt, quinimo plerique (& magnus iam neophytorum est numerus) ad omnia propter Deum quamuis aduersa ferenda parati mihi videntur. Quanta sit huius terræ amplitudo, quam idonea ad Catholicam in ea fidem serendam, cernitis Fratres. Ipsi quidem Iaponii in percontando ita sunt curiosi: vt ex quo

Iaponiorum studia

Iaponii dociles & ad bonum propensi.

Iaponii in percontando curiosi.

Xauc-

Xaverius in hanc urbem venit, (omnino quintus nunc, vel eo etiam amplius, agitur mentis) nulla dies effluxerit, quin ab hora matutina ad multam usque noctem vel Bonzii vel laici affuerint, varia in omni genere sciscitantes, ut illa: qui status est Dei? qui locus? oculis cur non cernitur? *Qu?* fieri potest ut animorum origo sit, mors nequaquam? *Qui-* bus ut satisfiat, magna prudentia ac dexteritate opus est: namque, prout res postulat, modò seuerè cum iis agendum, modò humiliter ac demissè, in primis autem patientia necessaria est. etenim Iaponii, ut sunt ingenio peracuti, & à nulla prorsus natione vel sapientia vel dignitate superari se putant: aduenas omnes, deprimendi causa, vultu etiam manibusque gesticulantes, illudunt. & sanè bona à prauis haud malè dijudicant: atque ob eam ipsam causam, Bonzios, etsi in speciem venerantur; tamè ob dissolutos eorum mores, intimis sensibus auersantur. Nunc Regulus nobis capum exstruendo Collegio per amplum assignauit. Nobis veram sui colendi amandique viam ac rationem Spiritus sanctus ostendat, quo ad eam beatitudinem, ad quam sumus conditi, peruenire aliquando possimus. Ex Iapone, ipso die festo diui Michaëlis, 3. Kal. Octobr. 1551.

EX EPISTOLA GASPARIS VILELÆ
AD SOCIETATEM IESV.

IAPONICA terra, quantum hucusque accepimus, pauper *Descri-*
est & frigidior Lusitania. regio montosa & niualis: gens *ptio ter-*
politata, nec à ratione abhorrens: hordeaceo vescitur pane. *ra Iapo-*
qui nobiles sunt, iis magnus habetur honos, quorù multi si *nica.*
rei familiaris premuntur angustia, natos praefocant iniecto
faucibus pede, mortemque anteferunt egestati. Olei, bury-
fi, casei, lactis, ouorum, saccari, mellis, aceri valde laborat
inopia: croco, cinnamomo, pipere prorsus caret. Iam verò
hordeaceo furfure vtuntur pro sale, denique nulla ibi sa- *Adhor-*
lutaria corporibus medicamenta reperiuntur. En vobis, *tatio.*
fratres carissimi, cuiusmodi regionè tredecim vel quatuor-
decim petamus, sanè quàm alacres DEI benignitate: & si
magis laborandum sit, multo etiam alacriores futuri, ut
opera nostra Iaponiorum animæ, fratrum nostrorum, dam-
nati illius lupi eripiantur è faucibus. Nunc fratres quan-
do hæc vobis occasio datur: optata perficite, nec vos vllus
impediat